

شهید محمود کاوه

شهید مهدی زین الدین

شهید ابراهیم همت

شهید محمد بروجردی

شهید حسین خرازی

شهید محمد جهان آرا

شهید مهدی باکری

جهاد

اسامی زیر را یکبار مرور کنید :

قابیل، أبرهه، اسکندر مقدونی، چنگیزخان مغول، هیتلر، صدام، جرج بوش!

این نام‌ها شما را به یاد چه موضوعی می‌اندازد؟

با نگاهی گذرا به تاریخ می‌بینیم که هرگاه انسان‌های بی‌ایمان و زیاده‌خواه به قدرتی دست می‌یابند، خیلی‌زود به جنگ و تجاوز روی می‌آورند و برای تسلط بر جان و مال ملت‌های دیگر به کشتار مردم بی‌گناه دست می‌زنند.

این گروه - که در فرهنگ اسلام باطل نامیده می‌شوند - همواره بیشترین دشمنی را با حق دارند، چرا که می‌دانند در این نبرد همیشگی، مؤمنان به هیچ قیمتی در برابر آنها تسلیم نخواهند شد. به همین دلیل یاران شیطان همواره منتظر فرصتی هستند تا حق را برای همیشه از میان بردارند و راه را برای چپاول ملت‌های ضعیف هموار سازند.

به نظر شما وظیفه مؤمنان در این زمان‌ها چیست؟

جهاد در اسلام

کلمه جهاد در زبان عربی به معنای تلاش و کوشش است؛ اما برای این کلمه در فرهنگ اسلامی معنای دیگری نیز وجود دارد: مبارزه (جنگ) مسلحانه با دشمنان اسلام. جهاد در راه خدا در دین اسلام از چنان اهمیتی برخوردار است که حدود یکصد آیه از آیات قرآن کریم را به خود اختصاص داده است.

خداوند بزرگ دربارهٔ این عبادت ارزشمند در قرآن می‌فرماید :

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^۱

خداوند از مؤمنان، جان‌ها و اموالشان را خریداری کرد تا [در برابرش] بهشت برای آنان باشد [بنابراین آنان نیز] در راه خدا بیکار می‌کنند، می‌کشند و کشته می‌شوند. این [موضوع] وعدهٔ حقی خداوند در تورات و انجیل و قرآن است و چه کسی از خدا به عهدش وفادارتر است؟! پس بشارت باد بر شما، به داد و ستدی که با خدا کرده‌اید و این است آن پیروزی بزرگ!

در آیهٔ بالا خداوند جهاد را به یک داد و ستد تشبیه کرده است. به نظر شما در این داد و ستد، خریدار کیست؟ فروشنده‌گان چه کسانی‌اند؟ چه کالایی معامله شده است؟ بهای این کالا چیست؟

کسی که با دستور خداوند به جهاد با دشمنان برمی‌خیزد، همواره پیروز است؛ زیرا اگر دشمن را شکست دهد، علاوه بر افتخار و سربلندی، مغفرت و پاداش بزرگ خداوند نیز در انتظار اوست و اگر در جنگ با دشمن شهید شود، به مقامی دست می‌یابد که نزد خداوند با هیچ مقام دیگری قابل مقایسه نیست؛ بنابراین جهاد در راه خدا مبارزه‌ای است که هرگز شکست ندارد.

۱- سورة توبه، آیه ۱۱۱.

انواع جهاد

۱- جهاد دفاعی: وقتی دشمن به یک کشور اسلامی حمله می‌کند، بر همهٔ مسلمانان - مرد و زن، پیر و جوان - واجب است با آنچه در توان دارند، به دفاع از کشور اسلامی برخیزند و دشمن را از سرزمین خود بیرون کنند. جنگ‌های احد و احزاب در صدر اسلام، نمونه‌هایی از جهاد دفاعی مسلمانان در آن زمان هستند.

دشمنان می‌دانند دین اسلام همواره باعث بیداری و اتحاد مردم در برابر ظالمان و غارتگران بوده است. از این رو، برای اینکه بتوانند ملت‌های دیگر را همیشه اسیر خود نگه دارند، پیش از هر چیز نقشهٔ نابودی اسلام را در سر می‌پروراندند. از این رو، هرگونه سستی و کوتاهی در دفاع از میهن اسلامی، گناهی نابخشودنی خواهد بود و عذاب الهی را در پی خواهد داشت.

توجه داشته باشیم که دشمنان برای شکستن مقاومت مسلمانان تلاش می‌کنند تا چهرهٔ بدی از جهاد در راه خدا نشان دهند. آنها به دروغ مسلمانان را به خشونت‌طلبی و جنگ‌افروزی متهم می‌کنند؛ در حالی که خودشان با به راه انداختن جنگ‌های بزرگ (مانند جنگ‌های جهانی اول و دوم و ده‌ها جنگ دیگر در افغانستان، عراق، سوریه، فلسطین، یمن، لبنان و...) میلیون‌ها انسان بی‌گناه را به خاک و خون کشیده‌اند و هر روز شعلهٔ جنگ‌های جدیدی را در دنیا برمی‌افروزند.^۱

آمریکا، اسرائیل و برخی از کشورهای غربی برای تکمیل نقشهٔ خود و هرچه زشت‌تر نشان دادن چهرهٔ اسلام و جهاد در راه خدا به سراغ برخی از مسلمانان نادان و تندرو می‌روند و با دادن وعدهٔ قدرت و ثروت به آنها سعی می‌کنند به اسم اسلام، جنگ‌هایی را در کشورهای اسلامی به راه بیندازند و مسلمانان را مظهر خشونت نشان دهند. در حالی که این افراد نه اسلام را به درستی می‌شناسند و نه رنگ و بویی از تعالیم پیامبر اسلام، حضرت محمد ﷺ که مظهر عتوفت و مهربانی است، برده‌اند.

۱- تنها در بمباران اتمی دو شهر هیروشیما و ناگازاکی که توسط آمریکا و در سال ۱۹۴۵ میلادی صورت گرفت، حدود ۲۰۰،۰۰۰ نفر جان خود را از دست دادند. همچنین تعداد کشته‌شدگان جنگ جهانی دوم چیزی بین ۵۰ تا ۷۰ میلیون نفر تخمین زده شده است. در جنگ جهانی اول نیز، تنها در ایران که آن زمان، بیست میلیون جمعیت داشت، حدود ۸ میلیون نفر بر اثر قحطی ناشی از تهاجم انگلستان به کشورمان جان خود را از دست دادند؛ برای آشنایی با چگونگی قتل‌عام ایرانیان در آن زمان، می‌توانید فیلم «بیتیم خانهٔ ایران» ساخته ابوالقاسم طالبی را مشاهده کنید.

دلی به وسعت دریا!

دفاع مقدس هشت ساله ما یکی از نمونه‌های جهاد دفاعی است. جهادی که در آن مردان و زنان بسیاری با ایستادگی و از جان گذشتگی مانع تحقق اهداف دشمنان شدند. داستان زیر نمونه‌ای کوچک از رنج‌هایی است که جوانان این سرزمین در دفاع از دین و میهن خود به جان خریدند:

در روزهای سرد زمستان ۶۴ کار سخت و فشرده‌ای برای آموزش نیروهای غواص برای شرکت در عملیات آغاز شده بود.

سرماي زمستان در کارون طاقت فرسا بود. حتی بیرون آب و با لباس هم از شدت سرما می‌لرزیدیم. سرما در آب مضاعف می‌شد؛ طوری که اگر کسی مدتی بی حرکت می‌ماند؛ سرما او را از کار می‌انداخت. لباس‌های غواصی در فواصل آموزش خشک نمی‌شدند و بچه‌ها مجبور بودند هر بار لباس‌های خیس را بر تن کنند. این کار هر شبانه روز سه بار (از ساعت ۸ تا اذان ظهر، از سه بعدازظهر تا اذان مغرب و از نیمه شب تا سه بامداد) تکرار می‌شد و در واقع هیچ‌گاه سرما از وجود آنها رخت بر نمی‌بست. باورش سخت بود که این نیروها که میانگین سنشان حدود هفده سال بود، این گونه دوام بیاورند و این همه فقط با نیروی عشق ممکن بود و بس. در ساعات استراحت، عزاداری و سینه‌زنی یکی از برنامه‌های بچه‌ها بود که ترک نمی‌شد. عشق اهل بیت، خورشیدی در درون بود که با وجود حرارت آن، خشونت و سرما نمی‌توانست ما را از پای درآورد.

در آن جمع، محمود نوجوانی بود که حتی قبل از اینکه وارد آب شود از شدت سرما می‌لرزید و تا وارد آب می‌شد، عضله‌های پایش می‌گرفت. یک بار در مقابل چشمانم بی‌هوش شد. همه بدنش کرخت شده بود و قدرت حرکت نداشت. به سرعت از آب خارجش کردم. مدتی طول کشید تا حال خود را باز یافت. وقتی متوجه شد که بیرون آب است، شروع کرد به گریه کردن که چرا نمی‌گذارید من هم غواصی را یاد بگیرم تا جزو غواصان خط شکن باشم...!

جهاد با سرکشان: اگر در کشور اسلامی عده‌ای با گردن‌کشی در برابر قوانین، حکومت اسلامی را تضعیف کنند و به مبارزه مسلحانه با مأموران نظام اسلامی بپردازند، رهبر جامعه اسلامی با ملایمت به ارشاد آنان می‌پردازد و در صورت توبه و بازگشت، جامعه اسلامی آنها را می‌پذیرد و با لطف با آنان رفتار می‌کند. ولی اگر این افراد از مدارای جامعه اسلامی سوء استفاده کنند و به مبارزه خود با نظام اسلامی ادامه دهند و امنیت جامعه را به خطر اندازند، مسلمانان موظف‌اند با دستور حاکم اسلامی، به جهاد و مقابله با این افراد برخیزند و خطر آنان را از جامعه اسلامی دور کنند. این نوع از جهاد نیز نمونه‌ای از جهادهای دفاعی است.

جنگ حضرت علی علیه السلام با خوارج نهروان در صدر اسلام، نمونه‌ای از این نوع جهاد است. همچنین مبارزه نظام اسلامی با گروهک تروریستی منافقین نیز نمونه‌ای دیگر از جهاد با سرکشان است.

۲- جهاد ابتدایی: خداوند بزرگ در قرآن کریم می‌فرماید:

چرا در راه خدا و [برای نجات] مردان و زنان و کودکان مستضعف نمی‌جنگید؟ این ناتوانان همان کسانی‌اند که می‌گویند: پروردگارا، ما را از این شهری که مردمش ستم‌پیشه‌اند، بیرون ببر، و از نزد خود برای ما سرپرست و مددکاری قرار ده. کسانی که ایمان آورده‌اند، در راه خدا مبارزه می‌کنند و کسانی که کافر شده‌اند، در راه طاغوت^۱ می‌جنگند. پس با هواداران شیطان بجنگید که نیرنگ شیطان ضعیف است.^۲

این آیات به روشنی، حاکمان زورگو و سرکشی را که مردم ناتوان را زیر سلطه خود نگاه داشته‌اند و نمی‌گذارند پیام خداوند به آنها برسد، هواداران شیطان می‌نامد. در این زمان لشکر اسلام موظف است - به دستور پیامبر یا امام یا ولی مسلمین - با حاکمان شیطانی جهاد کند و مردم را از اسارت آنها نجات دهد و پیام خدا را به آنها برساند.

البته اسلام هرگز عقاید خود را به زور بر هیچ گروهی تحمیل نکرده است و تنها با سرنگون کردن حاکمان فاسد، پیام دین را به مردم می‌رساند و آنان را در پذیرش این پیام آزاد می‌گذارد. نبرد سپاه اسلام با حکومت‌های ایران و روم در صدر اسلام، نمونه‌هایی از جهاد ابتدایی اسلام است.

۱- مُسْتَضْعَف یعنی ناتوان نگاه داشته شده.

۲- شیاطین، بت‌ها، حاکمان ستمگر و هر معبودی به غیر از خداوند و هر مسیری که به غیر حق منتهی شود همه طاغوت است. تفسیر

نمونه، ج ۲، ص ۲۸۰.

۳- سوره نساء، آیه‌های ۷۵ و ۷۶.

معین کنید که هر یک از نمونه‌های زیر به کدام یک از انواع جهاد مربوط‌اند.

- ۱- جهاد مردم فلسطین با اشغالگران صهیونیست
- ۲- جهاد مأموران نیروی انتظامی با اشرار و قاچاقچیان مسلح در کشور
- ۳- جنگ هشت ساله ایران در برابر ارتش صدام
- ۴- جهاد مردم مظلوم یمن در برابر حملات وحشیانه سعودی‌ها

کسب آمادگی برای دفاع

تا اینجا دانستیم که جهاد در راه خدا وظیفه همگانی و عبادتی ارزشمند است. اما آیا تا به حال اندیشیده‌اید که اگر دشمنان به صورت ناگهانی به کشور اسلامی ما حمله کنند، چه کسانی می‌توانند به دفاع از اسلام برخیزند و در این عبادت بزرگ شرکت کنند؟ افرادی که هیچ مهارتی در فنون رزمی و جنگی ندارند، چگونه می‌توانند در برابر دشمنان ایستادگی کنند و آنان را شکست دهند؟

خداوند حکیم در این باره می‌فرماید :

وَاعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَهَرَّجَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

مقابله با آنها آماده کنید.

از قبیل نیرو و اسب‌های ورزیده

تا با این کار دشمن خدا و دشمن

خودتان را بترسانید*

وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ

می‌دانید دشمنان در چه زمانی به خود جرأت می‌دهند به کشوری اسلامی حمله کنند؟ اگر کشوری در اوج آمادگی و مهارت‌های نظامی باشد، هیچ بیگانه‌ای خیال حمله به آن کشور را در سر نخواهد داشت؛ بنابراین، آمادگی نظامی، علاوه بر پیروزی در جنگ، فایده مهم دیگری دارد که همان ترساندن دشمن و جلوگیری از آغاز جنگ است. رسول اکرم ﷺ می‌فرماید :

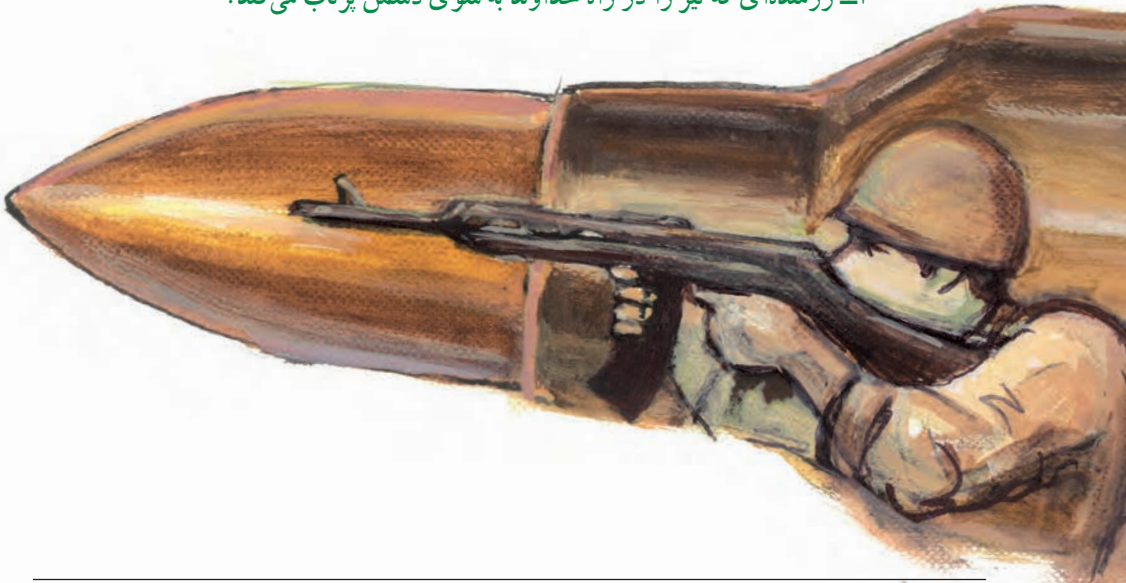
سوارکاری و تیراندازی کنید (اگر تیراندازی کنید، نزد من دوست‌داشتنی‌تر از

سوارکاری است). خداوند بلندمرتبه سه نفر را به واسطه یک تیر به بهشت می‌برد :

۱- مسلمانی که تیر را می‌سازد؛

۲- مسلمانی که برای رضای خداوند تیرها را تهیه می‌کند و به دست رزمندگان می‌رساند؛

۳- رزمنده‌ای که تیر را در راه خداوند به سوی دشمن پرتاب می‌کند.^۲

*آیه با ترجمه حفظ شود.

۱- سوره انفال، آیه ۶۰.

۲- کافی، ج ۵، ص ۵۰.

با دوستانتان در کلاس گفت‌وگو و بررسی کنید و بگویید که ما برای بالا بردن توان دفاعی خود در دنیای امروز، باید چه آموزش‌هایی را فرا بگیریم.

- ۱- اگر مردم کشوری که دشمنان به آن سرزمین حمله کرده‌اند، از کشور خود دفاع نکنند، چه سرنوشتی در انتظار آنان خواهد بود؟
- ۲- جهاد دفاعی در چه زمانی و بر چه کسانی واجب است؟
- ۳- اگر در جامعه اسلامی، عده‌ای به مبارزه با نظام اسلامی بپردازند و امنیت مردم را به خطر بیندازند، مسلمانان چه وظیفه‌ای دارند؟
- ۴- با توجه به فرمودهٔ پیامبر ﷺ توضیح دهید که آیا در جهاد با دشمنان اسلام، پادشاه خداوند تنها برای کسانی است که در میدان جنگ به مبارزه با دشمنان مشغول‌اند.

خودت را امتحان کن

پیشنهاد

وصیت‌نامهٔ یکی از شهیدان را مطالعه کنید و نکاتی را که در این وصیت‌نامه برای شما مهم و جالب به نظر می‌رسد، برای هم‌کلاسی‌های خود بخوانید.

سرمایه‌ای از جوانی

مسابقه تیراندازی با شور و هیجان در حضور هشام بن عبدالملک، خلیفه ستمکار بنی امیه و بزرگان کشور ادامه دارد که نگهبانان، امام باقر را وارد می‌کنند. امام علیه السلام در گوشه‌ای می‌نشیند. هشام مدت‌ها دنبال فرصتی برای تحقیر امام بود و حالا این فرصت را به دست آورده است:

— ای ابا جعفر، بد نیست تو هم در مسابقه شرکت کنی!

امام علیه السلام می‌فرماید: ای هشام، بهتر است از من صرف‌نظر کنی که دیگر پیر شده‌ام.

— اصلاً! امکان ندارد! باید تیراندازی کنی!

امام که اصرار هشام را می‌بیند، کمان را می‌گیرد و تیری در کمان می‌گذارد و زه کمان را با قدرت می‌کشد. تیر پر می‌کشد و در وسط هدف می‌نشیند. از آن جمعیت هیچ صدایی شنیده نمی‌شود. دهان‌ها از تعجب بازمانده‌اند.

یعنی درست می‌بینند؟! این تیراندازی یک پیر مرد بود؟!!

امام بدون آنکه سخنی بگوید، بلافاصله تیر دوم را در کمان می‌گذارد و ...

باور کردنی نیست. هر تیر به پشت تیر قبلی می‌خورد و آن را می‌شکافد و به جای آن می‌نشیند.

نهمین تیر که در هدف می‌نشیند، امام علیه السلام کمان را به دست صاحبش می‌دهد و برمی‌گردد.

چشم‌ها به تیرهای درهم فرو رفته خیره مانده است. زبان هشام از تعجب بند آمده است. در حالی که سعی می‌کند خشمش را پنهان کند، بریده بریده و آرام می‌گوید: ... آفرین! آفرین! آفرین ای ابا جعفر! تو این تیراندازی را از کجا آموختی؟

امام علیه السلام با آرامش می‌فرماید: جوان که بودم، گاهی تمرین می‌کردم.^۱

- قرآن كريم
- نهج البلاغه
- صحيفه سجاده
- امالى صدوق، ابن بابويه، محمد بن على، تهران، كتابچى، ۱۳۷۶ ش.
- بحار الانوار (ط- بيروت)، مجلسى، محمد باقر بن محمد تقى، تحقيق: جمعى از محققان، بيروت، دار احياء التراث العربى، ۱۴۰۳ ق.
- تاريخ مدينه دمشق، ابن عساكر، تحقيق على شيرى، بيروت، دار الفكر، ۱۴۱۵ هـ / ۱۹۹۵ م.
- تحف العقول، ابن شعبه حرانى، حسن بن على، تحقيق على اكبر غفارى، قم، جامعه مدرسین، ۱۴۰۴ ق / ۱۳۶۳ ش.
- تفسير نمونه، مكارم شيرازى، ناصر، تهران، دار الكتب الإسلامية، ۱۳۷۴ ش.
- نواب الأعمال و عقاب الأعمال، ابن بابويه، محمد بن على، قم، دار الشريف الرضى للنشر، ۱۴۰۶ ق.
- حموى، ياقوت، معجم البلدان، بيروت، دارصادر، ۱۹۹۵ م.
- خصال، ابن بابويه، محمد بن على، تحقيق على اكبر غفارى، قم، جامعه مدرسین، ۱۳۶۲ ش.
- سير أعلام النبلاء، ذهبى، بيروت، الرساله، ۱۴۱۳ هـ / ۱۹۹۳ م.
- شرح نهج البلاغه، ابن أبى الحديد، عبد الحميد بن هبة الله، تحقيق ابراهيم، محمد ابوالفضل، قم، مكتبة آية الله المرعشى النجفى، ۱۴۰۴ ق.
- صحيفه سجاده، على بن الحسين عليه السلام، قم، دفتر نشر الهادى، ۱۳۷۶ ش.
- عيون أخبار الرضا عليه السلام، ابن بابويه، محمد بن على، تحقيق مهدى لاجوردى، تهران، جهان، ۱۳۷۸ ق.

- غررالحكم و درر الكلم، تميمى آمدى، عبد الواحد بن محمد، تحقيق سيد مهدي رجائي، قم، دارالكتاب الإسلامى، ١٤١٠ ق.
- فيزيكدانان غربى و مسئله خدا باورى، مهدي گلشنى، تهران، كانون اندیشه جوان، ١٣٨٩ ش.
- كافى، كلينى، محمد بن يعقوب، تحقيق على اكبر غفارى و محمد آخوندى، تهران، دارالكتب الإسلاميه، ١٤٠٧ ق.
- كنز العمال في سنن الأقوال والأفعال، علاء الدين على المتقى بن حسام الدين الهندي.
- مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، نوري، حسين بن محمد تقى، تحقيق مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ١٤٠٨ ق.
- مفاتيح الجنان، قمى، شيخ عباس.
- من لا يحضره الفقيه، ابن بابويه، محمد بن على، تحقيق على اكبر غفارى، قم، دفتر انتشارات اسلامى، ١٤١٣ ق.
- ميزان الحكمة، محمدى رى شهرى، تحقيق دار الحديث، قم، دار الحديث، ١٣٧٥ ش.
- نهج البلاغه، شريف الرضى، محمد بن حسين، تحقيق صالح، صبحى، قم، هجرت، ١٤١٤ ق.
- وسائل الشيعه، شيخ حر عاملى، محمد بن حسن، تحقيق مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ١٤٠٩ ق.

